

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

ח.

עין משפט
נר מצוה

סג א מיי פייט מהל'
מלוה ולוה הלכה ד
סמג עשין דל טו"ע ח"מ
סי קט סעף ד'
סד ב טו"ע ח"מ סי קט
סעף ד ועין שם
צ"ב:
סה ג מיי פייט מהל'
מלוה ולוה הלכה א
סמג עשין דל:
סו ד מיי פייט מהלכות
מלוה ולוה הלכה ו
סמג עשין דל טו"ע ח"מ
סי קט סעף ג'
סז ה מיי שם הלכה ה
טור ש"ע שם סעף ד'
סח ו מיי שם הלכה ו
טור ש"ע שם סעף
ה':

רבינו הנאל

ואי אמרת בשלוי הן שמיין
תיעשה בינונית דידיה
עדיה, ויהא ליה טרובא
ממנה, וידחה בעל חוב
ביבורית. ופרקי, כגון
דהוה ליה עידית ומכרה,
ותנן אין נפרעין מנכסיה
משועבדין במקום שיש
בני חורין וכו'. ואמר' הכי
נמי מיתברא דתניא
אחריתו בינונית ויבורית,
ונקיין בבינונית ובעל חוב
וכתובת אשה ביבורית.
קשיין אהורי כו', ופשוטה
היא. רבינא אמר בדעולא
קמפלו דאמי דבר תורה
בעל חוב ביבורית שנאמר
בחורין תעמוד וכו', מה
דרכי שלוחה להוציא
פחות שבבבלים. ומה טעם
אמרו בעל חוב בבינונית,
שלא לנעול דלת בפני
לוי. האי תנא דקתני בעל
חוב בבינונית אית ליה
דעולא. והאי דקתני בעל
חוב ביבורית לית ליה
דעולא. ת"ר מברין
לאהורין] או לשלשה
כו'. הוה לו עידית ובינונית
ויבורית, ומכרן לאחד או
לשלשה כאחד כולן נכנסו
מגבין תחת הבעלים.
לנוקין מן העידית ולבעל
חוב בבינונית ולכתובת
אשה ביבורית. ואקשי'
אמאי, נימא הנחתי לך
מקום לגבות ממנו. ופרקי'
כגון שלקח עידית
באחרונה. והיינו טעמי'
דלא נבו כולהו מן העידית
משום דאמי' להו אי
שקליהו ושקליהו
כדיניכוי, שפיר. ואי לא,
מהדרנא זיבורית למריה
ואמנא לכו הנחתי לכם
מקום לגבות ממנו
ושקליהו כולהו מן
הזיבורית. ואקשי' איכה

ה"ג ארדי ואדי בשלא היתה לו עידית ומכרה הא דשוויא בינונית
דידיה בעידית דעלמא הא דלא שויא בו'. והא דקאמר
ארדי ואדי כגון שלא היתה לו עידית ומכרה ו' ולא בעי למימר
דמרוייהו מיירי שלא היה לו כלל דלא"כ הוה דמיירי דשוויא בינונית
דידיה כעידית דעלמא אמאי קרי לה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בינונית אללא ה"ק ארדי ואדי שלא
היתה לו עידית ומכרה כלומר לא
איירי כשהיתה לו עידית ומכרה אללא
בדלא מיירי שלא היתה לו מעולם
ודלא מיירי כשהיתה לו ועדיין יש
לו ואין צריך לזקומי כשמכר
שום שדה וסברי מרוייהו שזל עולם
הן שמין:

ואי בעית אימא ארדי ואדי כשהיתה
בינונית שזו בבינונית דעלמא.
ולא גרס כעידית דעלמא דכיון דקאי
אשלא היתה לו עידית אמאי קרי
ליה בינונית כיון דהוה עדיית דידיה
ודעלמא ועוד דלא"כ היכי מתוקמא
ההיא דקתני מוקין וז"ח צבינונית
צין למי"ד בשלו הן שמין צין למי"ד
שזל עולם הן שמין:

ב"ר לית ליה תקנתא דעולא.
דוקא היכא דלית ליה עדיית
דהוה האזי צבינונית עדיית לדידיה
מדנקט צבינונית וזבורית משמע דלי
אית ליה עדיית גזי צ"ח מצבינונית
וקסברי כיון דלית ליה אללא צבינונית
ויזבורית ואו דמי"ד כגון טעמא
דלמך דהנזקין (גיטין מט:): מפני מה
צ"ח אין דינו צעדיית כדי שלא יראה
שדה נאה ודירה נאה לחצירו וילמך
אקפון וחלונו כדי שגאנה אותה בחוץ:
ב"ה דרכו שז' אדם להוציא פחות
שבבבלים. א"ע"ג שלישית צ"ד
היה מוציא לא היה מוציא אללא מה
שלהו נותן לו:

להוציא פחות שבבבלים. וא"ת
אפי' פחות שבבבלים
מיטב הוא כדלמך לעיל כל מיני
מיטב הוא וי"ל כשמוציא כלים דרכו
להוציא הגרוע וכשמוציא קרקע נמי
דרכו להוציא זיבורית ונראה דהלכה
דבשלו הן שמין דהכי אית ליה לרי"ג
בכתובת (דף ק:):

ב"רין נכנסו תחת הבעלים. וא"ת [ב]
והא מוקין מלוה על פה
נינהו ומלוה על פה לא גזי
ממשעבדי וי"ל דכשעמד צדן
כמלוה בשטר דמיא כדלמך בהגול
בתרא (לקמן ק"ט) וצממה דוכמין'
אי נמי מלוה הכתובה בתורה
ככתובה בשטר דמיא וחייב:
אין לו גובה משלפניו. אומר ריב"א
ששם צאו כולם צבת אחת כל

עידים וזיבורים נוקין צעדיית ובעל חוב וכסופה אשה זיבורית.
מלאורייתא צ"ח זיבורית כדלקמן ורצון הוא דתקון ליה צבינונית
משום נעילת דלת ללוין והיכא דלית ליה צבינונית ליתא לתקנתא:
תעשה צבינונית שלו כעדיית. דהא מיטב היא לו: ומכרה. ללמך

הלואה דלישתעבדא ליה צבינונית
לצ"ח מעיקרא צטרך שהיתה עדיית
צידו: ארדי ואדי שלא היסה לו
עדיית. והכ"ע שזל עולם הן שמין:
ולא קשיא כו'. הא דקתני צ"ח
וכתובה אשה זיבורית דשוויא בינונית
דידיה כעידית דעלמא: ארדי ואדי
דלמך שיהיה צבינונית שלו כבינונית
דעלמא. ולא היתה לו עדיית מתחילה
וצהא פליגי דתנא דמתניתא קמיייתא
סבר שזל עולם הן שמין ואמטו להכי
שקיל צ"ח צבינונית כדיניה ואידך
סבר בשלו הן שמין. ל"א גרסינן
ארדי ואדי כגון שהיתה צבינונית שלו
כעדיית דעלמא ומפרשין ליה הכי
ארדי ואדי כשהיתה לו עדיית ומכרה
וצהא פליגי דתנא דמתניתא קמיייתא
סבר בשלו הן שמין וכיון דלדידיה
הוא צבינונית א"ע"ג דלעלמא עדיית
מיניה משלם ותנא דצרייתא' סבר
שזל עולם הן שמין. ותפוס לשון
ראשון: דעולא קמיפלגי. תנא
במרא לית ליה תקנתא דעולא אללא
במרא קרא אול ואפילו הוה ליה נמי
עדיית דהשתא הוא ליה צבינונית
גמורה צין לדידיה צין לעלמא אפילו
הכי ס"ל דלשקול צ"ח מוציורית:
מכרן לא' או לג' בני אדם. ציוס א'
מי שהיה עליו נוקין וכתובה אשה
וצ"ח והיו לו עדיית וצבינונית וזבורית:
נון נכנסו תחת הבעלים. נכנסו
הלקוחות כדי המוכר ומי שלקח
עדיית יפרע לניזק ולזקא צבינונית
ישלם את החוב ולזקא זיבורית את
הכתובה: מן האחרון. דלפני שקלו
קמאי עדיית וצבינונית מני' מדתן להו
הלקוחות לנוקין וצ"ח אללא זיבורית
דלמך הנחתי לך מקום לגבות הימנו
ותנן במסכת גיטין (דף מה:): אין
נפרעים מנכסיה משועבדים במקום
שיש בני חורין ואפי' הן זיבורית וכי
זבון הני תרי קמאי אשתמיר זיבורית
צני חורין וא"ע"פ דהדר אזדבנא
במרא בתרא אולין: אין לו. כדי
סיפוק שלשתן שאין אותו קרקע שזה
כל כך: וזה. המותר משלפניו:
אילימא צבת אחת. בשטר אחד:
השפא לג' דאיכא למימר חד מינייהו
קדיס. שזה לקח צבורה והללו שנים
צערב ומני' למיטען הנחתי לך מקום:
אמרם נכנסו תחת הבעלים. הואיל

תורה אור השלם
1. בחורין תעמוד וקאשי'
אשר אהרן נשח בו ויצא
אלוף את העבט
החורין: דברים כד יא

הנהגות הגר"א

[א] תוה"ד"ה מר כו'
דשיך כפן כו'. י"ב אכל
הראב"ד פי' דכ"ע בשלו
הן שמין ומי"ד צבינונית
לית לי דעולא וספירא
ליה כ"ע דלמך בהנזקין
מי"מ כו' ופלו כיון שהיא
צבינונית דעלמא לית
השתא ואקמיהא אלאוה.
ואכן קיימא לן טעמא.
(ונשגרי"א ח"מ סי' ס"ס
ק"צ:): [ב] ד"ה ט"ז
וא"ת כו' י"ב כל ז'
לשטתם בקדושין י"ג ז'
אכל לפי ה"ר"ג א"י
לזה ד"ר"ש מודה במלוה
הכתובה במורה ופי' ריב"א
(ועמ"ש רבינו צבי"ד סימן
ש"ה ס"ק ט"ז):

מוסף רש"י

מה דרכו של אדם
להוציא לחורין. לפיכך
פחות שבבבלים. שמלוה
לא יפרע עדיית (גיטין ז').

ואין ניכר בשטר המוכר מי לקח ראשון: אללא צוה אחר זה. צג'
נימא. האזי לזקא אחד: הפנחיה לך מקום לגבות.
כי היכי דניילו כולהו בטר זיבורית: שלקח עדיית בזהרונה.
דמיחא ליה למיתב להו כדיניהו ולא ליילו בטר עדיית: גיגו
מעדיית. כלומר מעדיית שנשארה צת חורין צב' הלקוחות
והוטל שיעבדון עליה: ואי לא מהדרנא לשטרא דזיבורית
למריה. כי היכי דמהדרו למיגבא מיניה דאין נפרעין מנכסיה
משועבדים במקום שיש בני חורין: אי הכי. דמשום האי טעמא הוא:
בנוקין

הקודם בשטר גובה מן האחרון תחילה ואם נוקין קדמו גובה מן
האחרון אפי' היא זיבורית ואם צא צ"ח אחריו יגבה נמי מן האחרון
אם יש לו ואם אין לו גובה משלפניו ואפי' מן העדיית והאשה
משלפני פניו ואפי' הן עדיית עדיית:
דאיכא למימר דחד מינייהו קדיים. דאין כותבין שעות
אללא צירושלים:
מברין לאחד בבת אחת מיבעיא. השתא לא חסיק אדעתיה טעמא
דאי שמתק דלפילו כתוב הכל בשטר אחד יכול לכבוש
השטר ולהחזיר הזיבורית לבעלים כאלו לא קנה מעולם:
אין לא מהדרנא שטרא דזיבורית למריה. א"ע"ג דכלאו הכי אשה גציה מוציורית מ"מ לא מילא למימר ליה לכו תהדר כיון שאין
מפקיע כחה אללא צ"ח לא מני' דלישקול צבינונית מטעם דאי שמתק דכיון דמפקיע כחו מני' א"ל לכו תהדר דהא השתא נמי
מוציורית אתה רוצה ליתן לי לך לא פריך בצמון אללא מנוקין ולא מצ"ח כדפירש הקוטנרס [ועי' מוספות צימות ז': ד"ה דלמך:]
בדימתמי